Laboratorní pekařský pokus Rapid Mix Test (RMT)

Standardní metoda určena pro posouzení kvality odrůd novošlechtění pšenic v ČR. Je charakterizována intenzivním hnětením a krátkou dobou kynutí těsta s následným strojovým tvarováním a pečením. Hodnotí se senzorické vlastnosti těsta i pečiva. Nejdůležitějším kritériem RMT je určení pekařské jakosti na základě hodnoty objemu pečiva u testovaných odrůd pšenice.

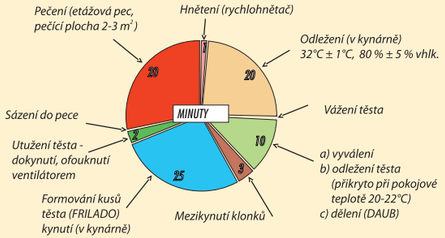

Pekařský pokus – dělení a formování kousků těsta

Měření objemu pečiva

Na základě zjištěné objemové výtěžnosti se odrůdy pšenice zařazují do jakostních skupin:

Elitní pšenice	**E**	– zlepšující.
Kvalitní pšenice	**A**	– samostatně zpracovatelné.
Chlebová pšenice	**B**	– zpracovatelné ve směsi.
Nevhodné pšenice	**C**	– odrůdy nevhodné pro výrobu kynutých těst.

Informace o technologických a agronomických vlastnostech registrovaných odrůd jsou uváděné v publikacích ÚKZÚZ – Seznamy doporučených odrůd / Přehled odrůd.

Další informace:
Ing. Markéta Pospíchalová, tel.: 543 548 215, e-mail: marketa.pospichalova@ukzuz.cz
ÚKZÚZ – NRL, Hroznová 2, 656 06 Brno

03-2018

ÚSTŘEDNÍ KONTROLNÍ A ZKUŠEBNÍ ÚSTAV ZEMĚDĚLSKÝ

Národní referenční laboratoř (NRL)

HODNOCENÍ KVALITY ODRŮD PŠENICE

Technologické hodnocení potravinářské kvality odrůd pšenice se provádí v ÚKZÚZ NRL Brno. Cílem je zařadit každou odrůdu v rámci řízení o registraci do přesně definované jakostní kategorie.

Hlavní kritéria:

1. Rapid Mix Test (RMT – objem pečiva).
2. Obsah dusíkatých látek (N* 5,7).
3. Sedimentační index (Zelenyho test).
4. Číslo poklesu.
5. Objemová hmotnost.
6. Vaznost mouky (farinografické stanovení).

Doplňková kritéria:

1. Alveografické hodnocení (W – deformační energie, L– tažnost těsta, P – pevnost těsta, P/L – poměrové číslo).
2. Tvrdost zrna (PSI – Particle Size Index).
3. Výtěžnost mouky T-550.

Východiskem pro zařazení odrůdy do jakostní skupiny je dosažená hodnota objemu pečiva získaná laboratorním pekařským testem RMT.

Využití blízké infračervené spektroskopie pro stanovení vybraných vlastností pšenice

NIR spektroskopie je moderní analytická metoda, která se vyznačuje především rychlostí analýzy, snadnou manipulací se vzorkem a stanovením široké škály parametrů v rámci jednoho proměření vzorku.

V rámci hodnocení kvality odrůdy pšenice se NIRS používá pro stanovení sušiny, N-látek, škrobu, tvrdosti ve pšeničném šrotu i sušiny a popela v pšeničné mouce. (Stoupající obsah N-látek má pozitivní vliv na povahu těsta a objem pečiva. Je ovlivněn dusíkatým hnojením, ročníkem a lokalitou).

Příprava šrotu - Mill 3100

FT-NIR Nicolet Antaris

Zjišťování pekařských vlastností pšenic

Sedimentační index – Zelenyho test

Slouží k rychlému posouzení pekařské jakosti pšenice a pšeničné mouky na základě množství a kvality jejich bílkovin. Charakterizuje viskoelastické vlastnosti lepkových bílkovin.

Laboratorní mlýn Sedimat

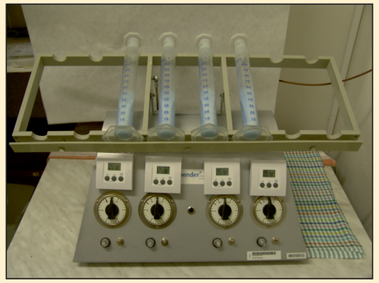

Třepačka Brabender

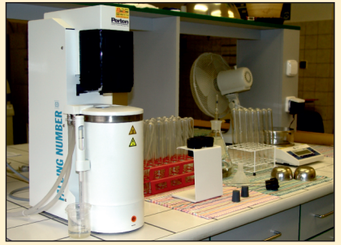

Falling Number 1700

Shakematic 1095

Číslo poklesu podle Hagberga – Pertena

Charakterizuje aktivitu α-amylázy v zrnu i mouce a dalších produktech obsahující škrob. Určuje poškození zásobních látek endospermu hydrolytickými enzymy, systetizovanými v zrnu v důsledku začátku procesu klíčení.

Příprava mouky T-550

Pro farinografické hodnocení a Pekařský pokus RMT je mouka T-550 připravena na mlýnu Buhler MLU 202.

Laboratorní mlýn Bühler MLU 202

Laboratorní mlýn Chopin CD1

Mouka pro alveografické stanovení je připravena na mlýnu Chopin CD1.

Objemová hmotnost charakterizuje mlynářskou jakost a souvisí s výtěžností mouky.

Zjišťování reologických vlastností těsta

Farinografické stanovení

Reologické měření na farinografu je založeno na zjišťování chování těsta během hnětení. Farinograf měří a zapisuje vaznost vody v mouce při tvorbě těsta z mouky a vody, při vývinu a přehnětení. Je měřítkem výtěžnosti a stability těsta.

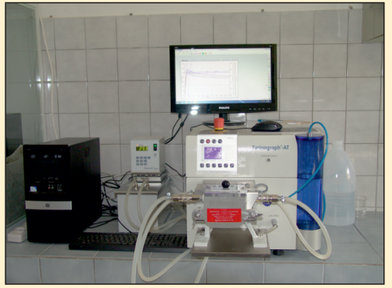

Farinograf AT

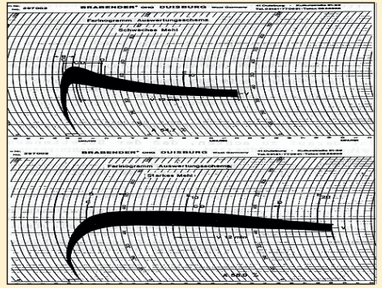

Farinografická křivka

Alveografické stanovení

Alveografická metoda stanovuje reologické vlastnosti těsta připraveného z pšeničné mouky a 2,5 % roztoku NaCl za předepsaných podmínek. Měření je založeno na napínání zkušebních plátků těsta jejich nafukováním do bublin. Elastické vlastnosti těsta se vyhodnocují podle tvaru a plochy diagramů (P – pevnost, L – tažnost, W – deformační energie, P/L – poměrové číslo).

Alveograf

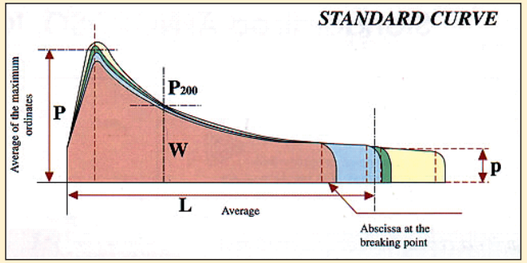

Alveografická křivka